

Indhold

Introduktion	7
Bogens opbygning	10
DEL 1: STILLE ELEVER - EN FAGLIG UDFORDRING	
Kapitel 1 - Tavshed i kulturel og historisk belysning	13
1.1 Mediernes indflydelse	14
Kapitel 2 - Et (social)konstruktionistisk afsæt	17
Kapitel 3 - Tavshed i et inklusionsperspektiv	21
3.1 Inklusionsarbejde og den nødvendige kompetenceudvikling.....	26
3.2 Pædagogik og terapi – grænser i bevægelse	31
Kapitel 4 - Den uproblematiske tavshed	34
4.1 Introverte færdigheder og kompetencer	35
Kapitel 5 - Tavshed som (pædagogisk) udfordring	37
5.1 Fire typer indadvendthed.....	37
5.2 Hvordan ser tavsheden ud?	39
5.3 Hvor mange elever taler vi om?	40
5.4 Hvem ejer problemet?.....	40
Kapitel 6 - Konsekvenser af ikke-håndteret problematisk tavshed	43
6.1 Utryghed og usikkerhed.....	43
6.2 Selvtillid og selvværd	44
6.3 Manglende social træning	45
6.4 Isolation og ensomhed	45
6.5 Tristhed og håbløshed	46
6.6 Fagligt ikke-vurdérbare elever.....	47
6.7 Fagligt udbytte af undervisningen	48

DEL 2: FORKLÅRINGER PÅ TAVSHED

Kapitel 7 - Tavshedens biologi	53
7.1 Arv og genetik – det medfødte temperament	53
7.2 Neurologisk lejrning af psykosociale opvækstvilkår	54
7.3 Køn og tavs adfærd	54
7.4 Mangeltilstande	56
7.5 Lav intelligens og udviklingshæmning	57
Kapitel 8 - Tavshed i perspektivet af tilknytningsteorier	58
8.1 Bowlbys tilknytningsteori.....	59
8.2 Sterns teori om selvets udvikling	62
8.3 Stern og Bowlby – en sammenfatning	68
8.4 Lærerens betydning for elever med adfærdsmønstre præget af utryghed	70
8.5 Behovet for tilhørsforhold.....	71
Kapitel 9 - Systemisk forståelse af tavsheden	73
9.1 Identitet i et systemisk perspektiv	74
9.2 Fra lineær til cirkulær forståelse	75
9.3 Systemteori.....	77
9.4 Reducering af kompleksitet – udvidelse af kompleksitet	83
Kapitel 10 - Tavshed i et narrativt perspektiv	87
10.1 At opleve og forstå i fortællingens form.....	87
10.2 Dominerende fortællinger og identitetskonklusioner	88
10.3 Emplotment og livsmanuskript.....	89
10.4 Undtagelser og alternative fortællinger.....	91
10.5 Den professionelle selvfortælling.....	94
10.6 Diskursiv dominans	95
Kapitel 11 - Tavshed i lyset af svigt og andre sociale belastningsfaktorer	97
11.1 Krise- og sorgreaktioner.....	97
11.2 Manglende oplevelse af sammenhæng.....	99
11.3 Overgreb, vold og seksuelt misbrug.....	100

Kapitel 12 - Tavshed i lærings- og skolekontekst	102
12.1 Flow – i spændingsfeltet mellem angst og kedsomhed	102
12.2 De særligt begavede børn	106
12.3 Differentiering – Zonen for nærmeste udvikling	106
12.4 Oplevelse af sammenhæng.....	109
12.5 Læringsstile og de mange intelligenser	110
12.6 Kontekstuel problemadfærd	112
12.7 Opretholdende faktorer	116
12.8 Mobning og stille elever	120

DEL 3: INDSATSTYPER OG VÆRKTØJER

Kapitel 13 - Afdækning af den problematiske tavshed – den professionelle refleksion	131
13.1 Et teoretisk overblik.....	131
13.2 Iagttagelse af (selv)iagttagelse	134
13.3 Mestringsstrategier	136
13.4 Analyse af mestringsstrategier	138
13.5 Ti gode råd	144

Kapitel 14 - Elevorienterede indsatser	147
14.1 Omsorgssamtalen	147
14.2 Kognitivt/affektivt støttende samtaleforløb	151
14.3 Børn Kan-metoden.....	158
14.4 Den sociale historie og sociale færdigheder.....	160
14.5 At bryde med historien.....	162

Kapitel 15 - Klasseorienterede indsatser og teamsamarbejde	172
15.1 Det konstruktive teamsamarbejde	172
15.2 Træning i gruppe som vejen ud af stilheden	174
15.3 At justere eller fjerne opretholdende faktorer omkring den stille elev.....	177

Kapitel 16 - Forældre og netværksinddragelse	191
16.1 Forældresamarbejde omkring og med den stille elev	191
16.2 Udviklingsplanen som koordinerende værktøj	193

Kapitel 17 - Tværfaglig indsats	202
17.1 Det tværfaglige samarbejde	202
17.2 Når underretning bliver nødvendig.....	203
17.3 Forældrene, eleven og netværket det tværfaglige samarbejde	205
17.4 Det tværfaglige netværksmøde	207
Afslutning	211
Litteratur	213